

שפאציר

יעצט קימט דער אווענט

די זון, א קיניג, מיט רויטע בעקלאך דער טאג'ס מלאכדיקע געלט.
ווען דו ליכט א האנט איף מיר, מיין האנט פילט זיך ווי אן אויג,
און מיין פלייצע אזוי ווי א נערו, און מיין קערפער ציטערט.
געשווינדעלט אזוי ווי די גאלדענע ים וואס דו בלוסט איבער די
שטאט און איך ווער בלינד,
אמאל זיי האבען דא געשטאנען רייען,
און איך בין זיכער זיי שטייען נאך.
הייזער און גאסען, פון אן אנדערען שטייטעל,
נישט דאס שטייטעל וואס דו האסט אינגאנצען איבערגע מאכט.

מיר שפאצירען ביי דעם ים, עס איז נאכט און שיפלאך
פון די פישערלייד זענען צוגעגרייט אפצופארען,
די מאטארס דרייען, די גאז- לעמפען ברענען,
און די גאנצע שטייטעל שפאצירען, די ליבען דא צוזאמען,
די יונגלייך געהן שטאלץ, מאמעס און טאטעס, קינדערלאך
עסען גלידה, אלטע לייט זיצען אויפן גאס, טרינקען קאווע און
קועקען איף די מענשען וואס געהען ארום.
און עס ווערט פינסטער, און די בערג נאהענטען זיך,
אזוי ווי פרוינדליכע בהמה'ס.

זיסע ליכט פון הימעל, אויף אלע בערג און וואסער, דיין האנד אויף מיין אזוי ווי דאס פון א יונגע מיידעל וואס געהט מיט מיר, זפטיג, נעמט קליינע טרוטען, שווינגעדיקע פיס, שווארצע לאקען פליהען, פיינע האלז און שולטער, ברוין פון די זון און די גרינע אויגען לאכען, איך טרינק דיר, שימעריןג ליכט, אזוי ווי וואן, אזוי ווי מוזיק, אזוי ווי דיינע גרויסעלטערן האבען דך געטרינקען איבער א טויזענד יאר.

ELEFThERIA א שטאט מיט לעכער, מע רופט דיר און אז די מארקס זענען גרעהע פלעקען אין אירע אויגען. אבער יעצט, ווען די ליכט אויף איר פנים, אזוי ווי א לידעל אדער א ווארט, זי האט די רעכט צו שפאצירען ביי די וואסער, זא מעלען די ליכט אין אירע אויגען, און די פרייהייט צו טאנצען אויף דיר אזוי ווי א טאנצער.

ליבע ליכט פון אווענט, א טויזענט יארען אלט, א גאלדענע זינגער, שיין ווי דאס מיידאלע, ווי קען איך נישט ליב האבען ווי שיין די מאכסט דאס שטייטעל און אלע מענשען וואס ווינען דארט, וואס ברענגט די ליכט צו די גאנצע וועלט. איך בין יעצט דיין עבד, אבער נישט דיין בערגער, און איך בין דורשטיג דיר אין גאנצען צו טרינקען, איך וואט יעדען לאך געפילט מיט ליכט – מיט פרייהייט.

Transliteration

Shpatzeer

. . .yetst komt der ovent . . .

Die zun, a koenig, mit rote beclach; der tog's malechdikkeh gelt,
du kisht meer, and mine hoyt vert in ganz vee an oig,
mine rukenbeyne a nerfve, and ich tsitter,
geshvindled by der goldeneh licht voss du blost
iber doss yam and doss shtodt, and ich ver blindt.
A muhl habn doo geshtayen hieser and gassen – and ich bin zeker
zay shtayen noch – ober hieser and gassen fun an undereh shtodt,
nisht doss shtodt voss du host in gantzen ibergemacht.

Mir shaptzeeren offen breg. Dee nacht-fischers' shiffen
zennen tzugegrate tzu furren, motoren drayin, gazlantern brennen,
and dee gantseh shtetl shpatzeert,
dee liebedikkeh tzuzamin, dee yungeh leid tzuzamin,
mammes and tattes, kinderlach mitt gleeda,
alteh menner voss trinkn kavveh kukken offn die mentshen,
and dee berggen voss verren finster commen nayer
azoi vee freindlicheh beheimess.

Zeesseh oventglantz gefallen off berggen and vasser,
yetst du fallst oichett off meer
azoi vee der anrir fun doss maidl voss shpatzeert mitt meer,
zoftig, mitt kleineh tritten, shvartzeh locken fliehen
sheineh heldz, zummer-golden pleitzez,
and greeneh oign voss lachen.
Ich trinkt deer, tsittern licht, azoi vee vahn, azoi vee musik,
azoi vee eiereh gross-elteren hobn dich getrinken uber toisent yoren.

A stitot mit lecher, meh ruft dir *Eleftheria*,
and ober dineh heften zennen grayeh flekn in eiereh oign,
noch, yetst, ven dee licht shpeelt
in eiereh punim azoi vee a vordt oder a liedl,
zie hott gerecht tzu spatzleren bei die vasser
tzu zammelin dineh licht in eiereh teeffer oign
and eiereh, dee liebedikkeh freiheit,
tzu tantzen auf dir.

Liebedikkeh ovent, licht toisente yoren alt,
goldeneh zinger, shein vee doss maidl,

vezoi kenn ich nisht lieb hobn dee finekeit du gist
uber doss shtodt and zineh menschen, a glantz voss ibermacht
doss shtodt, zine menschen, alleh zachen, dee gantzeh velt?
Ich bin gevoren dine shklaf if nisht dine bergher.
And dershtig tzu deer in gantzen trinken, ich vell fillin
yedn loch mitt dine licht, eiereh freiheit.

ריכרד ברנגרען

וברגזסט בן מרים בלום דבר

Richard Berengarten

ubergesest fon / translated by Mary Blum Devor

interLitQ.org